

Előzetes a nyári számunkhoz

A tanító-nevelő ember számára a nyár elsősorban a kikapcsolódást, a természetet, sportot és a játékot jelenti, mi viszont lapunkat komoly témákkal, *tézisekkel* és *jogokkal* kezdjük, és csak ezt követően foglalkozunk a *játékokkal*. A téziseket Nanszákne dr. Cserfalvi Iлона fogalmazza meg a természet, az élhető, fenntartható környezet védelme kapcsán, amikor az elmúlt évtizedekben megjelent, a mai oktatás talán legfontosabb pedagógiai feladatát veszi górcső alá: a fenntarthatóság pedagógiáját. Bár a szerző téziseit elsősorban a tanár- és tanítóképzés számára fogalmazza meg, a tanulmány ennél sokkal szélesebb kört érint, hisz a fenntartható társadalom kialakításához *meg kell változtatni az emberek attitűdjét és magatartását, ez pedig minden korosztályt és társadalmi réteget érint*, ezért a pedagógusok képesítési követelményeibe is be kell építeni a fenntartható társadalommal kapcsolatos tantervi-tartalmi elemeket.

A fenntartható fejlődést célzó pedagógia szerint az ember maga is része a természetnek... fejlődése során a biológiai létezőből társadalmi lényé válik – olvashatjuk *Műhely* rovatunk első írásában, és innen már tovább is léphetünk a Fodor tanár úr által fölvetett kérdéshez: Milyen jogok szükségesek ahhoz, hogy a biológiai lényé válás folyamata zavartalan, minden gyermek számára sikeres legyen? Ám a gyermeki jogokat nemcsak meg kell fogalmazni, hanem maradéktalanul érvényesíteni is kell, hiszen: *a gyermeki jogok érvényesítése, következőképpen a gyermekek egészséges fejlődése a társadalom fennmaradásának, elkövetkező fejlődésének és jóllétének alapvető előfeltétele*.

A tavaszi számunkban olvashattuk Szilágyi István gondolatait arról, hogy a gyermek legfontosabb tevékenysége az óvodás- és kisiskoláskorban a *játék*. A gyermekeknek tehát *joga* a játék, és ebből fakadóan a pedagógusok, tanítók kötelessége ezt a jogot biztosítani, mégpedig a lehető legjobb feltételek mellett. Mit tegyen azonban az a tanító és óvodapedagógus, akinek nem áll rendelkezésére tornaterem, sportpálya vagy játszótér az iskolán belül vagy annak közelében? Ehhez nyújt igen értékes segítséget a budapesti Semmelweis Egyetem sportjáték tanszékének docense, Reigl Mariann. Az általa összeállított játékokat a szerző a kisiskolákban nehéz körülmények között tanító pedagógusok számára ajánlja, a gyűjtemény azonban minden pedagógus és szülő, nagyszülő számára is fontos és nélkülözhetetlen ismereteket tartalmaz, hisz az abban szereplő játékok nemcsak a mozgásigény kielégítését teszik lehetővé, hanem a szerepjátékok révén lehetőséget nyújtanak a gyermek fantáziájának és képzelőerejének a fejlesztésére, az énekekkel és mondókákkal kísért játékoknak pedig különösen fontos funkciói vannak a kisebbségi helyzetben, kétnyelvű közegben élő gyermekek számára: nemzeti kultúránk részeként az anyanyelv és a zenei anyanyelv, valamint a közösségi azonosságtudat fejlesztését is szolgálják. A gyűjteményt folytatásban közöljük, és reméljük, hogy hamarosan beszámolhatunk az önálló kötetben való megjelenéséről is.

A kétnyelvűség problémáira keres választ Bakk-Miklósi Kinga írásának második része is, melyben – többek között – arról olvashatunk, hogy: *a második nyelvet tanulók számára az olvasás által igényelt kognitív készségek tökéletes elsajátítása nehéz feladat, és gyakran frusztrációt és iskolai kudarcot okoz*.

Székely Melinda írásából megtudhatjuk, hogy nem csak a kétnyelvűség okozhat gondokat a gyermek fejlődésében. A szerző írásában az általános iskolai tanulók körében észlelhető funkcionális olvasás- és íráskészség romlására (a funkcionális illiterációra mint tanulási zavarra) keres magyarázatot, és többek között megállapítja: *A mai kultúra olyan embereket nevel, akik nem tanulnak meg logikusan gondolkodni, nem értik az érveket, magyarázatokat, összefüggéseket*.

Fazakas Ida írásában már tovább lép a kisiskoláskoron: a fiatalok pályaorientációjához kínál érdekes programot, illetve önértékelést segítő tesztlapot, hiszen *a sikeres*

pályaválasztási döntést egy olyan tájékozási folyamatnak tartják, amelyben a fiatal az adott életkornak megfelelő önismerettel, öndefinícióval rendelkezik.

A fiataloknak a tájékozási folyamatban meg kell ismerniük társadalmi környezetük gazdasági jellemzőit és képzési lehetőségeit, ismeretekkel kell rendelkezniük a pályák világáról – állítja a szerző. A munkaerővé válás folyamatáról egy másik írásban is olvashatunk: Tódor Erika Gordon Győri Jánosnak *Az oktatás világa Kelet- és Délkelet-Ázsiában* című könyvét ajánlja az érdeklődők figyelmébe. Az írásból megtudhatjuk: a japán és szingapúri oktatási rendszerek egyik alapvető sajátossága, hogy a tanári továbbképzésre és az állandó szakmai önfejlesztésre fektetik a hangsúlyt, *és ennek az elsődleges forrása éppen a gazdasági világ azon elgondolásai, módszerei, melyek szerint nem kész szakembert látnak az ifjú diplomásban, hanem egy képezhető, továbbfejleszthető munkaerőt.*

Az *Örökség* rovatban Fazoli Sándor tanár úr folytatja a neves erdélyi iskolák alapításának történetét, írásából a Báthory István király által támogatott jezsuita szerzetesek Kolozsvárra való bejövetelével és a kolozsvári katolikus iskola alapításával ismerkedhetünk meg.

Az *Események* rovatban Fodor László arról számol be, hogy a Kaposváron megrendezett nemzetközi neveléstudományi konferencián több erdélyi szakember is érdekes előadást tartott. Reméljük, hogy következő számainkban közölhetünk is néhányat az elhangzott tanulmányok közül.

A szabadságukat töltő pedagógusoknak jó nyaralást, a most kezdődő nyári egyetem résztvevőinek pedig hasznos, tartalmas és egyúttal pihentető időtöltést is kíván

Székely Győző főszerkesztő